

II Ca 1435/13

POSTANOWIENIE

Dnia 4 kwietnia 2014r.

Sąd Okręgowy w Kielcach Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Marek Boniecki
Sędziowie:	SO Teresa Strojnowska
Protokolant:	SR Bartosz Pniewski (del.) protokolant sądowy Beata Wodecka

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2014 r.

na rozprawie

sprawy z wniosku M. O. (1)

z udziałem M. O. (2)

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestnika od postanowienia Sądu Rejonowego w Sandomierzu z dnia 19 lipca 2013r., sygn. akt VI Ns 47/13

postanawia:

1. odrzucić apelację w części dotyczącej nakładów z majątku osobistego M. O. (2),
2. oddalić apelację w pozostałym zakresie,
3. oddalić wniosek M. O. (1) o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 1435/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 19 lipca 2013 r. sygn.. akt VI Ns 47/13 w sprawie z wniosku M. O. (1)z udziałem M. O. (2)o podział majątku wspólnego, Sąd Rejonowy w Sandomierzu ustalił, że w skład majątku dorobkowego M. O. (1)i M. O. (2)wchodzi ruchomości w postaci: samochodu osobowego m-ki (...)wraz z kompletem opon zimowych, ruchomości stanowiące wyposażenie budynku mieszkalnego, jak również ruchomości w postaci kosiarki rotacyjnej do trawy, przyczepki stalowej na kołach, siewnika zbożowego konnego, pługu trzyskibowego, przewracarki do siana, warsztatu stalowego, wiertarki i szlifierki (pkt I); wartość majątku dorobkowego Sąd ustalił na kwotę 30.215 zł (pkt II); ustalił, iż z majątku wspólnego dokonano nakładów na majątek osobisty M. O. (1)w wysokości 90.807 zł (pkt III); dokonał podziału majątku wspólnego obejmującego powyższe ruchomości zgodnie z wnioskiem stron (pkt IV) ; zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwotę 662,50 zł tytułem spłaty (pkt V) oraz kwotę 5526 zł tytułem zwrotu

nakładu poniesionego z majątku osobistego M. O. (1) na majątek wspólny (pkt VII) i oddalił roszczenie M. O. (1) o zwrot nakładów poniesionych z jej majątku osobistego na majątek wspólny w pozostałej części (pkt. VIII); zasądził od wnioskodawczyni M. O. (1) na rzecz uczestnika kwotę 45.403,50 zł tytułem zwrotu 1/2 wartości nakładów poniesionych z majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawczyni (pkt VI).

Sąd Rejonowy ustalił, że związek małżeński M. O. (1) i M. O. (2) został rozwiązany wyrokiem Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 28 lipca 2011 r. w sprawie I C 1370/11. Przed zawarciem związku małżeńskiego w dniu 14 maja 2003r. wnioskodawczyni otrzymała od rodziców w drodze darowizny gospodarstwo rolne wraz z budynkiem mieszkalnym, posadowionym na działce nr (...), garażem stajnią i stodołą. Po ślubie, który zawarli 26 lipca 2003r. małżonkowie przystąpili do wykańczania domu, co trwało do 2011r. W tym okresie sfinansowali szereg robót budowlanych i wykończeniowych. Wartość nakładów na przedmiotową nieruchomość według stanu na dzień uprawomocnienia się wyroku rozwodowego t.j 19 sierpnia 2011r. wyniosła 134.239 złotych. Część środków pieniężnych przeznaczonych na budowę i remont domu pochodziła ze środków stanowiących majątki osobiste wnioskodawczyni i uczestnika. Wnioskodawczyni w latach 2004-2011r. przeznaczyła na remont i wykończenie budynku kwotę 25.000 zł uzyskaną z (...)z tytułu płatności bezpośrednich. Uczestnik natomiast w dniu 11 sierpnia 2003r. sprzedał samochód m-ki (...)za kwotę 14.000 zł, z której 8000 zł przeznaczył na remont budynku mieszkalnego, a za resztę zakupił p.. Ponadto w czasie małżeństwa otrzymał w darowiźnie od ojca konia, którego sprzedał z kwotą 3000 zł, którą to kwotę przeznaczył na wydatki związane z remontem budynku. Wartość rynkowa nakładów na nieruchomość, pomniejszona o środki wydatkowane przez obojga małżonków z ich majątków osobistych, po ich zwaloryzowaniu wyniosła 82.807 zł.

Kolejnym nakładem dokonany z majątku wspólnego małżonków na majątek osobisty M. O. (1) był kwota 8000 zł wydatkowana na remont ciągnika. Tak więc łączna kwota nakładów z majątku wspólnego małżonków na majątek osobisty M. O. (1) stanowiła kwotę 90 807 zł (82 807 zł + 8 000 zł = 90 807 zł) i taka też została rozliczona przez sąd.

Sąd Rejonowy w oparciu o art. 46 k.r.i.o. w zw. z art.1035 -1046 k.c. dokonał podziału majątku wspólnego obejmującego rzeczy ruchome stanowiące wyposażenie domu w W., samochód (...)z kompletem opon oraz sprzęt rolniczy i narzędzia, w sposób uwzględniający zgodny w tej mierze wniosek stron. Wartość udziałów w majątku wspólnym każdego z małżonków wyniosła 15.107,50 zł, zaś wartość składników majątkowych przyznanych wnioskodawczyni 14.445 zł, a zatem Sąd Rejonowy zasądził od uczestnika na jej rzecz dopłatę w wysokości 662,50 zł. Sąd uznał, że uczestnikowi przysługuje wierzytelność do 1/2 wartości nakładów poczynionych z majątku wspólnego małżonków na majątek osobisty M. O. (1) o łącznej wartości 90.807 zł (nakłady w postaci remontu i prac wykończeniowych na nieruchomości w W. w kwocie 82.807 zł oraz nakłady na remont ciągnika stanowiącego własność wnioskodawczyni w kwocie 8000 zł), a zatem Sąd zasądził od wnioskodawczyni na jego rzecz kwotę 45.403,50 zł. Sąd rozliczył również nakład wnioskodawczyni z jej majątku osobistego na majątek wspólny, w postaci dofinansowania zakupu samochodu (...)uznając, że wykazała, iż na ten cel przeznaczyła kwotę 14.500 zł, co stanowiło 36,84 % jego ówczesnej ceny. Mając na uwadze aktualną wartość tego samochodu -15.000 zł, Sąd zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwotę 5.526 zł (36,84 % z kwoty 15.000 zł). Sąd w uzasadnieniu wskazał, że brak było podstaw do zasądzenia na rzecz uczestnika kwoty 17.000 zł z tytułu zwrotu wydatków z majątku osobistego na majątek osobisty wnioskodawczyni, bowiem tego rodzaju nakłady nie podlegają rozliczeniu w ramach postępowania o podział majątku wspólnego, jednak nie zawarł o tym rozstrzygnięcia w treści postanowienia.

Apelację od tego postanowienia wniósł uczestnik zaskarżając go w całości i zarzucił :

- błędne ustalenie stanu faktycznego polegające na przyjęciu, że wartość nakładów poczynionych z majątku wspólnego uczestników na majątek osobisty wnioskodawczyni w postaci remontu i prac wykończeniowych na nieruchomości w W. stanowi kwotę 82.807 zł, a nie kwotę 134 239 zł zgodnie z treścią opinii biegłego inż. R. R.; co w konsekwencji spowodowało obniżenie wysokości spłaty należnej na rzecz uczestnika;

- błędne ustalenie stanu faktycznego polegające na przyjęciu, że M. O. (1) środki otrzymywane tytułu dotacji od (...) przeznaczyła na remont i wykończenie budynku, a nie na bieżące koszty utrzymania siebie i rodziny;

- błędne przyjęcie, że kwota 17 000 zł stanowiąca majątek osobisty uczestnika (pieniądze pochodzące ze sprzedaży samochodu m-ki F. w kwocie 14000 zł + kwota 3000 zł pochodząca ze sprzedaży konia, razem 17000 zł), poniesiona w formie nakładów na majątek osobisty wnioskodawczyni, nie podlega rozliczeniu w ramach postępowania o podział majątku wspólnego, w sytuacji gdy nakłady z majątku osobistego jednego z małżonków na majątek osobisty drugiego, podlegają rozliczeniu z majątku wspólnego wówczas, gdy na przedmiot majątkowy stanowiący majątek osobisty jednego z małżonków dokonano nakładów zarówno z majątku wspólnego jak i z majątku osobistego byłych małżonków.

W oparciu o powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zasądzenie od wnioskodawczyni M. O. (1) na rzecz uczestnika M. O. (2) kwoty 71.119,50 zł tytułem zwrotu połowy wartości nakładów poniesionych z majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawczyni, a nadto zasądzenie od wnioskodawczyni na swoją na rzecz kwoty 17 000 zł tytułem zwrotu nakładu poniesionego z majątku osobistego M. O. (2) na majątek osobisty M. O. (1), ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy.

Wnioskodawczyni w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, podnosząc, iż zaskarżone orzeczenie jest prawidłowe, zaś argumentacja podniesiona w apelacji nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd prawidłowo ustalił nakłady z majątku wspólnego małżonków na majątek osobisty wnioskodawczyni i dokonał prawidłowych rozliczeń.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja uczestnika podlega odrzuceniu w części, w jakiej zarzuca nierozliczenie nakładów z majątku osobistego M. O. (2), z uwagi na brak przedmiotu (substratu) zaskarżenia.

W judykaturze i doktrynie utrwalony jest pogląd, że zaskarżone może być tylko orzeczenie istniejące. Nie można zatem wnieść środka odwoławczego od orzeczenia, które nie zostało - w rozumieniu przepisów prawa procesowego wydane. Chodzi tu zarówno o brak orzeczenia w ogóle, jak i o brak w wydanym orzeczeniu rozstrzygnięcia w określonym przedmiocie. Brak negatywnego rozstrzygnięcia w orzeczeniu skutkuje brakiem przedmiotu zaskarżenia, a w konsekwencji niedopuszczalnością apelacji w tym zakresie na podstawie art. 370 k.p.c. (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2011r. w sprawie II PZ 34/11, uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 października 1986 r., III CRN 244/86, OSNCP 1988, poz. 17).

Tymczasem jak wynika z treści zaskarżonego postanowienia, Sąd Rejonowy nie zawarł w nim rozstrzygnięcia dotyczącego nakładów z majątku osobistego uczestnika. Podkreślić w tym miejscu należy, iż jakkolwiek uwzględnienie tych roszczeń niewątpliwie znalazłoby odzwierciedlenie w rozliczeniach pomiędzy stronami, to jednak w sytuacji, gdy Sąd o takim roszczeniu orzeka negatywnie, niezbędne jest danie temu jednoznacznego wyrazu w treści orzeczenia, albowiem takie negatywne orzeczenie dotyczące majątku osobistego nie może być wynikiem jedynie interpretacji orzeczenia (por. stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w postanowieniu z dnia 14 grudnia 2011r. I CSK 138/11). Skoro roszczenia przewidziane w art. 618 § 1 k.p.c. są rozpoznawane według zasad ogólnych i stosownie do tych zasad należy o nich orzekać, to dla zapewnienia postanowieniu pełnej jednoznaczności, pożądane jest nie tylko ujmowanie poszczególnych rozstrzygnięć, zamieszczanych w jego sentencji, w odrębnie oznaczone punkty, lecz także dokładne wskazywanie, iż sąd żądanie (wniosek) oddala w całości, bądź w części. Taka praktyka stwarza jasność co do dalszych środków prawnych przysługujących zainteresowanym uczestnikom. Postanowienie podlega zaskarżeniu na zasadach ogólnych, w wypadku zaś niepełnego rozstrzygnięcia co do omawianego roszczenia może zostać uzupełnione (art. 351 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.). Nie można natomiast aprobować koncepcji zastępowania sentencji, chociażby tylko częściowo, uzasadnieniem.

W zaskarżonym postanowieniu sąd w pkt VII i VIII orzekł o żądaniu wnioskodawczyni rozliczenia nakładów z jej majątku osobistego, natomiast w żadnym punkcie w/w orzeczenia, nie ma rozstrzygnięcia o żądaniu uczestnika rozliczenia nakładów z jego majątku osobistego

Zatem w tej sytuacji, gdy w zaskarżonym postanowieniu brak jest rozstrzygnięcia o żądaniu zgłoszonym przez uczestnika w zakresie rozliczenia nakładów z jego majątku osobistego na majątek wspólny, należało z uwagi na brak przedmiotu zaskarżenia apelację w części w jakiej odnosi się do powyższego żądania uznać za niedopuszczalną i jako taką odrzucić na mocy art.373 k.p.c.

Apelacja uczestnika dalej idąca nie jest uzasadniona i nie zasługuje na uwzględnienie.

Poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne są prawidłowe i Sąd Okręgowy przyjął je jako własne.

W szczególności Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że wartość rynkowa nakładów poczynionych z majątku wspólnego na nieruchomości wnioskodawczyni, stanowiącą jej majątek osobisty wynosi 82.807 zł. Takie ustalenie jest bowiem wynikiem pomniejszenia wartości nakładów czynionych na nieruchomości wnioskodawczyni oszacowanych przez biegłego R. R. na kwotę 134.239 zł o środki wydatkowane na budowę z majątków osobistych małżonków, t.j. kwotę 25.000 zł wydatkowaną przez wnioskodawczynię, a uzyskaną z tytułu dopłat bezpośrednich z (...) oraz kwotę 11.000 zł wydatkowaną przez uczestnika, a stanowiącą w części środki ze sprzedaży samochodu m-ki F. (8000 zł) oraz sprzedaży konia (3000 zł). Kwoty te z uwagi, że nie było możliwe konkretne ustalenie w jakim czasie i na jakie konkretnie materiały i usługi zostały przeznaczone, zostały uaktualnione wskaźnikami waloryzacyjnymi (...) dając odpowiednio wartość 35.717 zł i 15.715 zł. Pomniejszona o te kwoty wartość nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawczyni, której skarżący nie kwestionuje, wynosi 82 807 zł.

Ubocznie tylko dodać należy, że Sąd wbrew twierdzeniom skarżącego, rozliczył jego nakłady z majątku osobistego w postaci środków ze sprzedaży samochodu m-ki F. oraz sprzedaży konia, choć nie w wysokości w jakiej domagał się uczestnik (17.000 zł). Kwestia ta jednak z uwagi na niedopuszczalność apelacji w tym zakresie nie pozostaje w merytorycznej ocenie Sądu Okręgowego.

Wbrew zarzutom skarżącego, prawidłowe jest także ustalenie Sądu Rejonowego, że środki pieniężne uzyskane przez wnioskodawczynię z tytułu dopłat bezpośrednich w kwocie 25.000 zł zostały przeznaczone na cele rozbudowy budynku, nie zaś na zwykłe bieżące potrzeby rodziny. Zauważenia wymaga, że twierdzenia skarżącego w tym zakresie nie były jednoznaczne i konsekwentne. Informacyjnie słuchany przez Sąd przyznał, że żona środki z dopłat bezpośrednich przeznaczała na budowę, „a jak trzeba było, to też na życie” (k. 277). Na rozprawie w dniu 31 stycznia 2013 r. zeznał z kolei, że pieniądze te przeznaczone były na utrzymanie gospodarstwa gospodarstwa rolnego, zaś obecnie podnosi, że pochłaniało je zaspokojenie bieżących potrzeb rodziny. Zważywszy jednak, że w ramach prowadzenia gospodarstwa rolnego małżonkowie zajmowali się hodowlą inwentarza żywego, uprawą truskawek, a część plonów przeznaczali na zbył, uzasadnione jest przyjęcie, że uzyskiwany z tego tytułu dochód pokrywał wydatki związane z prowadzeniem gospodarstwa, na co wskazywała wnioskodawczyni. Nie zachodziła również potrzeba przeznaczenia tych środków na bieżące utrzymanie rodziny, skoro małżonkowie pracowali zawodowo, a jak wynika z pisma uczestnika (k. 267), uzyskiwane przez niego dochody z tytułu wynagrodzenia za pracę do stycznia 2011 r. wynosiły około 4,5 złotych miesięcznie.

W świetle podniesionych okoliczności apelacja uczestnika jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art.13§ k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Sąd Okręgowy na mocy art.520 §1 k.p.c. oddalił wniosek wnioskodawczyni o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego mając na względzie, że w sprawach o podział majątku wspólnego nie występuje sprzeczność interesów, o której mowa w art. 520 § 2 i 3 k.p.c., niezależnie od stanowiska stron i zgłaszanych przez nie twierdzeń i wniosków w przedmiocie składu, wartości i sposobu podziału majątku wspólnego.

SSO Teresa Strojnowska SSO Marek Boniecki SSR (del.) Bartosz Pniewski